

بررسی واکنش های غیرکیف سری در
برخورد با جرایم اشخاص زیر ۱۸ سال

عذرا هدایتی آرا

سرشناسه	: هدایتی آرا، عذرا، ۱۳۶۸-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی واکنش‌های غیرکیفری در برخورد با جرایم اشخاص زیر ۱۸ سال/ عذرا هدایتی آرا.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۴ ص.
شابک	: 978-622-224-091-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۸۴.
موضوع	: نوجوانان بزهکار -- وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: Juvenile delinquents -- Legal status, laws, etc
موضوع	: بزهکاری نوجوانان
موضوع	: Juvenile delinquency
موضوع	: اجرای عدالت کیفری کودکان و نوجوانان -- ایران
موضوع	: Juvenile justice, Administration of -- Iran
موضوع	: اجرای عدالت کیفری کودکان و نوجوانان -- مطالعات تطبیقی
موضوع	: Juvenile justice, Administration of-- Comparative studies
موضوع	: نوجوانان بزهکار -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	: Juvenile delinquents -- Legal status, laws, etc. -- Iran
موضوع	: جرم و جنایت -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	: Crime -- Government policy -- Iran
رده بندی کنگره	: K۵۵۷۵
رده بندی دیویی	: ۳/۳۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۶۰۷۲۲

انتشارات خرسندی

میدان ونک - بلوار نلسون ماندلا - چهارراه جهان کودک - ضلع شمال غربی - پلاک ۶۶ - طبقه اول - واحد ۳
تلفن ۵-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵-۶۶۴۹۰۵۸۴

فروشگاه شماره ۱: خیابان انقلاب - خیابان منیری جاوید - بن بست شهرزاد - پلاک ۵ - کتابسرای حقوقی شبرنگ - تلفن: ۶۶۴۹۸۱۱۲
فروشگاه شماره ۲: خیابان انقلاب - بین فخر رازی و دانشگاه - مجتمع پارسا - پلاک ۱۲۱۸ - تلفن: ۶۶۹۷۳۹۷۴

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

بررسی واکنش‌های غیرکیفری در برخورد با جرایم اشخاص زیر ۱۸ سال
عذرا هدایتی آرا

چاپ اول: ۱۳۹۸ - شمارگان: ۵۰۰ جلد - قیمت: ۴۰۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۴-۰۹۱-۲ ISBN: 978-622-224-091-2

این مختصر کلام را تقدیم می‌نمایم به:

به آنان که به پاس تعبیر عظیم و انسانی‌شان از کلمه‌ایثار چون لاله زاده شدند و چون شقایق ایستاده مردند و بسی خیر و نیکوست تعبیر
کلام آسمانی از این زنده دلان:

«مباد انماید از دل جهان که آنجا که در راه رب جهان

بکشند گشته، بجز مرده اند که آنان هم تابند زنده اند»

و همچنین تقدیم به آنان که با کمال تجسم می‌شود به راحتی در دل‌هایشان ماندگار شد. آنان که راه‌های رسیدن به عشق را از پرندگان بهتر
می‌شناسند، آنان که اگر نبودند و جان انسان ازنی دید، هم روزی صداقت به آخر می‌رسید و هم خانواده بی مفهوم‌ترین واژه
می‌شد و لغت نامه زندگی...

بنابر این تقدیم به همه کودکان، قربانی بی‌عدالتی و همه کوشندگان حقوق و عدالت. ای کودکان

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: مفهوم‌شناسی انواع واکنش به جرایم اطفال و نوجوانان	۱۵
الف. واکنش‌های رسمی و غیر رسمی	۱۷
ب. واکنش‌های کیفری و غیر کیفری	۲۱
فصل دوم: بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان ..	۲۷
الف. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی ایران	۲۸
ب. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی آلمان	۳۸
پ. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی انگلستان	۴۱
ت. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی فرانسه	۴۷
ث. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی آمریکا	۵۰
ج. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی آرژانتین	۵۵
چ. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی کانادا	۵۹
ح. مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی چین	۶۲
خ. بررسی مصادیق واکنش‌های رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام حقوقی ژاپن	۶۵

فصل سوم: بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان

۷۱

الف. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در

نظام حقوقی ایران ۷۳

ب. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی آلمان ۹۱

پ. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی انگلستان ۱۰۲

ت. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی فرانسه ۱۱۳

ث. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی آمریکا ۱۲۲

ج. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی آرژانتین ۱۳۱

چ. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی کانادا ۱۳۹

ح. بررسی واکنش‌های غیر رسمی به جرایم اطفال در نظام حقوقی کشور ژاپن ۱۴۹

خ. بررسی مصادیق واکنش‌های غیر رسمی در برخورد با جرایم اطفال و نوجوانان در نظام

حقوقی چین ۱۵۹

نتیجه‌گیری ۱۶۶

فهرست منابع ۱۸۴

مقدمه

جرایم اطفال و نوجوانان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های بشر دوران مدرنیته است، به گونه‌ای که این موضوع توجه سیاستمداران، مطبوعات و عموم مردم را نیز به خود جلب نموده است. از این رو این تصور ایجاد شده است که بزهکاری نوجوانان پدیده‌ای منحصر به زمان حال است، در صورتی که بزهکاری در میان این قشر در همه دوران و زمان‌ها وجود داشته و قطعاً نیز وجود خواهد داشت.^۱ سال‌های متمادی در نظام حقوقی کشورمان و دیگر جوامع همواره تنبیه و مجازات در رأس کار نظام عدالت کیفری این قشر بوده است و تنبیه و مجازات بر جز با توسل به واکنش‌های کیفری امکان‌پذیر نبوده است، فلذا جوامع تصور می‌نمودند با این نوع برخورد کودکان مجرم و یا بزهکار اصلاح شده و عدالت در بین این قشر جاری گشته است.

امروزه با توجه به افزایش روند مرون جرایم کودکان و نوجوانان، جوامع دریافته‌اند که قطعاً یک واکنش - آن هم واکنش کیفری - پاسخ گوی اصلاح این قشر نخواهد بود و به واکنش‌های دیگری از قبیل واکنش‌های غیر کیفری، بیش از پیش نیاز است. بر همین اساس با توجه به افزایش دیدگاه‌ها و آرای که نرم تنویری و عدم تنبیه و مجازات را در پاسخ به جرایم کودکان و نوجوانان در جامعه ترویج می‌دهند، واکنش‌های غیر کیفری و مصادیق آنها با به عرصه ظهور می‌نهند. بررسی این واکنش‌ها و آشنایی با انواع مصادیق آنها در سیستم عدالت کودکان و نوجوانان کشورمان و بررسی کشورهای دیگر، جامعه را به این طرز تلقی رهنمود ساخته است که کودکان و نوجوانانی که مرتکب جرایم می‌شوند تنها سزاوار روبرو شدن با واکنش‌هایی آن هم از نوع غیر کیفری می‌باشند.

دوران کودکی و نوجوانی دوران سرکشی و طغیان است، غیر قابل کنترل بودن کودکان و نوجوانان به دلیل ارتکاب اعمال مجرمانه بر ضد قوانین و مقررات نمی‌بایست مبنایی برای رسیدگی‌های قضایی در دادگاه‌ها باشد چرا که تجربه حضور در دادگاه‌ها و قرار گرفتن در روند دادرسی به بدنامی هرچه بیشتر آنان دامن خواهد زد و این به تنفر آنان

1. Muncie, J. the trouble with kids today: Youth crime in post-war Britain, London Hutchinson, 1984. Pp. 68-86.

مجازات‌ها و واکنش‌های تند و خشن به کاهش نرخ بزهکاری در چند سال اخیر کمک شایانی ننموده است. لذا نیاز فوری و مبرم به حذف نهادهای قضایی و جایگزینی نهادهای اجتماعی در برخورد با جرائم کودکان و نوجوانان احساس می‌شود.

پژوهش‌های به عمل آمده حکایت از آن دارد که تحلیل‌ها و مطالعات اندکی در باب مصادیق واکنش‌های غیر کیفری در نظام عدالت کیفری کودکان کشورمان صورت گرفته است، آثار مختلفی که در این زمینه نگارش یافته‌اند بطور موجز به این مبحث پرداخته‌اند و هرگز پژوهشی بصورت مستقل و تطبیقی آنطور که در این کتاب آورده شده است، بدان نپرداخته است. نگارنده در انجام این پژوهش بدنبال دو هدف عمده می‌باشد: ۱. تا حد ممکن جرم‌ردایی، جرائم کودکان و نوجوانان حداقل در وهله ابتدایی در بخش تعزیرات ۲. در مرحله ارتداد جرم در مردم موفقیت در هدف اول (جرم‌زدایی) به بررسی و پیشنهاد راهکارهای غیر کیفری: طایق مداخله نهادهای غیر قضایی همانند سازمان‌های مردم نهاد، سازمان بهزیستی، اورژانس اجتماعی، پلیس اطفال و نهاد خانواده در قبال واکنش به جرائم کودکان و نوجوانان پرداخته شود.

نوشتار حاضر در سه قالب تنظیم گردیده است. فصل نخست مفهوم‌شناسی انواع واکنش به جرائم اشخاص زیر ۱۸ سال را در بر می‌گیرد. به تعریف واکنش‌های رسمی و غیر رسمی، کیفری و غیر کیفری می‌پردازد. فصل دوم و سوم نیز به ترتیب به بیان مصادیق واکنش‌های رسمی غیر رسمی در نظام حقوقی کشور ایران، کشورهای اروپایی (آلمان، انگلستان، فرانسه) کشورهای آمریکایی (آمریکا، آرژانتین، کانادا) کشورهای آسیایی (ژاپن و چین) می‌پردازد.